

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

Diabetes og oral helse

Eline Juel Bjørkevik

Tannpleier

Tannhelsetjenesten i Buskerud FKF

Skaper resultater gjennom samhandling

Drammens Tidende 11.03.16

**Solgte 1,6 tonn små-
godt på kun én dag**

Tannhelse må inn i diabetesbehandlingen

– Personer med diabetes er ekstra utsatt for betennelser i munnhulen. Dette må tas på alvor, mener professor Trond Geir Jenssen.

Av Tea Kristiansen

Personer med diabetes har 2-4 ganger økt risiko for betennelser i tannkjøtt, det som heter periodontitt. I dag markeres Verdens Munnhelsedag over hele verden, for å sette fokus på tenner og munnhelse. Tema for årets markering er diabetes. Problemer med tennene og munnen er en skjult komplikasjon av diabetes, og mye vanligere enn mange tror. Professor og diabetesekspert Trond Geir Jenssen mener at tennene og munnen må inn i diabetesbehandlingen.

– Det er viktig at leger og sykepleierne får munnhulen inn på kontrollkartet– akkurat som føtter og blodtrykk. Like mye som man kontrollerer føtter bør man kontrollere munnhulen, mener Jenssen.

Nasjonale faglige
retningslinjer

 Helsedirektoratet

Nasjonal faglig retningslinje for diabetes

Nasjonale faglige retningslinjer for diabetes

Tannhelse

Personer med diabetes er 2-4 ganger mer utsatt for periodontale sykdommer (= fellesbetegnelse på sykdommer i tennenes festeapparat i kjeven) sammenlignet med normalbefolkningen og når periodontitten oppstår vil dette kunne gi en dårlige regulert diabetes med økt HbA1c. Det er derfor viktig at personer med diabetes har god tannhygiene og de bør også følges opp med regelmessige kontroller hos tannlege, som dekkes av Folketrygden. Se [Folketrygdens stønad til dekning av utgifter til tannbehandling for 2015 \(Rundskriv I-2/2014\)](#).

PASIENTER MED DIABETES

- INFORMASJON TIL TANNHELSETEAMET

Tannleger og tannpleiere får ofte pasienter i stolen som ikke er klar over sin diabetes. Som behandlere må vi ta hensyn til de effektene diabetes kan ha på munnhelse og generell helse. Pasienter med ubehandlet eller dårlig kontrollert diabetes kan ha flere mulige tilstander vi må kjenne til. Jo tidligere tannhelsepersonell får gitt pasienten informasjon og veiledning, jo bedre er muligheten for å forebygge mulige følgetilstander i tenner og munnhule. Tannhelsetjenesten bør være en naturlig samarbeidspart i det diabetesforebyggende arbeidet, og være en naturlig del av det tverrfaglige nettverket rundt pasienten.

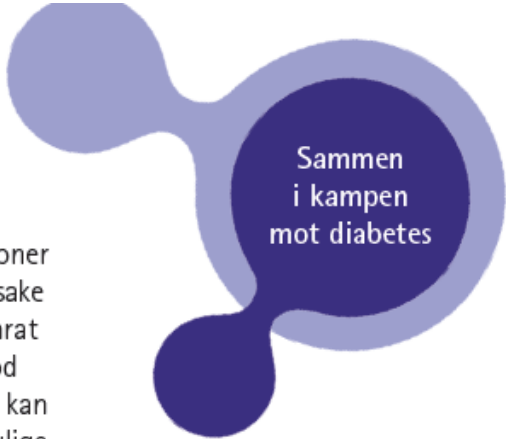

Sammen
i kampen
mot diabetes

DIABETES OG TENNER

Hva gjør diabetes med tannhelsen?

Diabetes kan svekke immunforsvaret, slik at kroppens motstand mot infeksjoner blir svakere. Bakterier og virus kan lettere formere seg, og blant annet forårsake betennelse i tannkjøttet. Hvis betennelsen blir varig, kan tennenes festeapparat svekkes og tennene kan løsne. Derfor har pasienter med diabetes spesielt god grunn til å holde tennene og mellomrommene rene daglig. På tannklinikken kan du få informasjon og veiledning om hva du selv kan gjøre for å redusere mulige problemer med tenner og tannkjøtt.

Sammen
i kampen
mot diabetes

Diabetes og oral helse

De sterkeste risikofaktorene for utvikling av periodontitt:

1. Dårlig munnhygiene
2. Tilstedeværelse av spesielle bakterier
3. DIABETES
4. Røyking
5. Stress

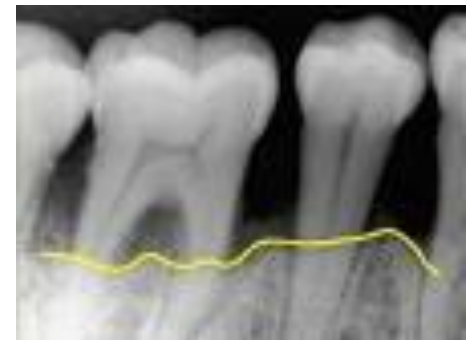

Diabetes og oral helse

Gingivitt:

Periodontitt:

Forskning viser:

Karies:

Undersøkelse viste at kariestilveksten blant barn med diabetes type 1 var høyere hos barn med dårlig kontrollert diabetes sammenlignet med barn med velkontrollert diabetes

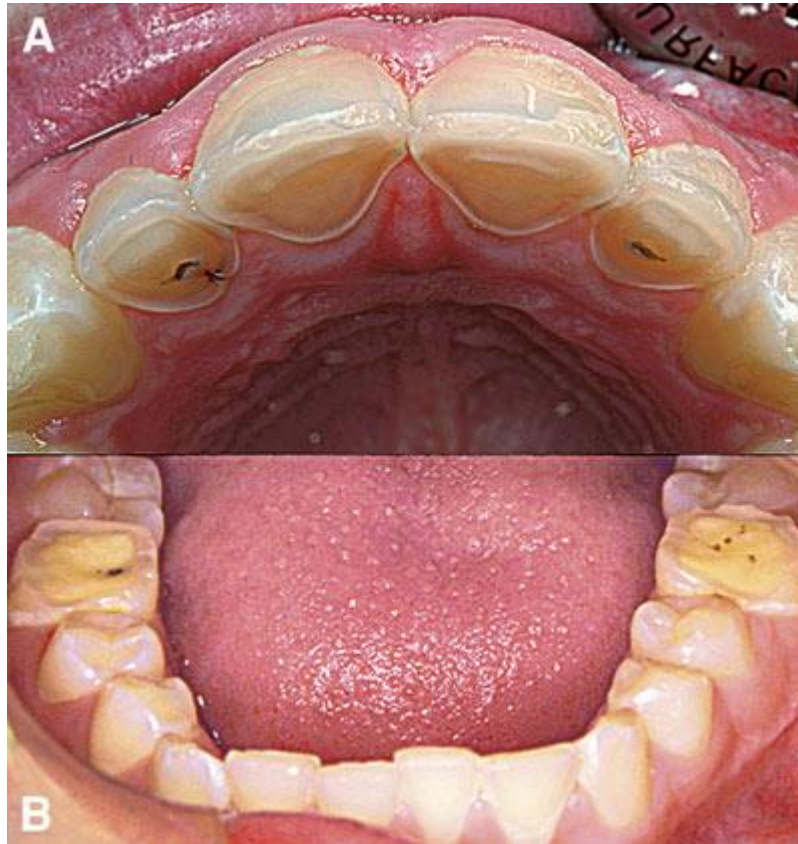
Tvetman et al 2002

Diabetes og oral helse

PH nivå i ulike drikker

Type drikk:

Pepsi max

Tab-xtra

Coca cola

Appelsinjuice

Eplenektar

Fun light

Husholdningssoft

Olden pære m/kullsyre

Isostar

Imsdal smakstilsatt vann

Softis

Melk

Kullsyreholdige vann (blå kork)

Vann

pH-verdi:

2,7

2,73

2,6

3,8

3,3

3,8

3,1

3,8

3,28

3,4 – 3,8

2,9

6,7

6,0

6,0

Diabetes og oral helse

Svensk undersøkelse 2001 (disputas G.Sandberg i Falun 10.10.02):

”Type 2 diabetes og oral helse”

Resultat:

Type 2 diabetikerne hadde :

- › Større behov for periodontal behandling
- › Høyere andel med xerostomi (pga medisiner, dehydrering og nedsatt spyttsekresjon)
- › Mer karies (pga økt glukoseinnhold i spytt og gingivalvæske)
- › Hyppigere soppinfeksjoner (pga økt glukoseinnhold i spytt som fremmer vekst av candida)

Diabetes og oral helse

- › 85% av diabetespasientene hadde ikke fått informasjon om sammenhengen diabetes/oral helse verken fra tannhelse- eller diabetespersonell
- › 83% visste ikke at det var en sammenheng
- › 47% trodde ikke tannhelsepersonell hadde behov for å vite at de hadde diabetes

Konklusjon:

Informasjonsmateriell om diabetes/oral helse bør lages for diabetespasienter og diabetespersonell

**Kan udiagnostiserte diabetespasienter
oppdages av tannlege/tannpleier?**

Samarbeid

Tannhelsetjenesten
i Buskerud FKF

Vestre Viken HF

Diabetes type 2 undervisning ved Lærings- og mestringssentrene Vestre Viken

Drammen: 5-6 kurs pr år, totalt ca. 100 deltagere pr år

Ringerike: 4 kurs pr år, totalt ca. 100 deltagere pr år

Ål: 2 kurs pr år, total ca. 40 deltager pr år

Sykehusprosjektet 2010 - 2012

Syke barn – friske tenner

Sykehusprosjektet 2010 - 2012

SAMARBEIDSPROSJEKT MELLOM BARNEAVDELINGEN OG HABILITERINGSSENTERET VESTRE VIKEN HF OG TANNHELSETJENESTEN I BUSKERUD FKF

Prosjektets hovedmål

- › Utarbeide og implementere forpliktende samarbeids- og henvisningsrutiner mellom tannhelsetjenesten og sykehuset, for å sikre tannhelseoppfølging av barn og unge med kroniske sykdommer og med hyppige eller lange sykehusinnleggelseser

**HENVISNING FRA BARNEAVDELINGEN OG
HABILITERINGSSENTERET, VESTRE VIKEN HF TIL
TANNHELSETJENESTEN**

Bosatt i:	kommune	
Melding fra:	avdeling	
Barnets navn:		
Fødselsnummer:	Jente:	Gutt:
Foresattes navn:		
Adresse:		
Telefon:		
<u>Henvises på grunn av:</u>		
Diagnose:		
Medikamenter:		
Orale funn:		
Ernæringsmessige forhold:		
Andre aktuelle opplysninger:		
Samtykke til henvisning fra foresatt: ☐		
Dato for henvisning:	Underskrift av henviser:	
Telefon sengepost:	32862935	
Telefon seksjon for poliklinikk og dagbehandling:	32803532	
Habiliteringssenteret:	32803525	

For tannhelsetjenesten	
Mottatt dato:	Mottatt av:
Dato for henvisning til tannklinikk:	

Henviste diabetespasienter fra Barneavdelingen, Drammen sykehus

Diagnose	2012	2013	2014	2015	2016
Diabetes 1 ny	17	23	23	19	25
Diabetes 1, kjent			3	1	3
Diabetes 2			2	1	

Informasjonsskriv som del av behandlingslinje

Diagnosene:

- › Diabetes type 1
- › Astma
- › IBD

DIABETES TYPE 1 OG TANNHELSE

Når man har diabetes kan høyt blodsukker gjøre at man får følgetilstander i tenner og munnhule. Her får du informasjon om hvordan du kan bidra til at barnet ditt opprettholder god tann- og munnhelse.

Hva kan skje med tenner og munnhule?

- Tannkjøttbetennelse
- Karies (hull i tennene)
- Munntørrhet
- Sår i slimhinnen
- Erosjoner

Tannkjøttbetennelse:

Ved diabetes type 1, kan forsvaret mot infeksjoner være svekket. Særlig rammes vevene som omgir tennene – det vil si ben, benvev og tannkjøtt.

Barn og unge med diabetes type 1 kan være mer utsatt for å få tannkjøtt sykdom. Et tidlig tegn på tannkjøtt sykdom, er at tannkjøttet blør. Det er viktig med tannpuss morgen og kveld og bruke tanntråd mellom tennene. Tannlegen eller tannpleieren viser hvordan dette skal gjøres.

Karies (hull i tennene):

På grunn av mindre sukkerinntak fra mat og drikke, har barn og unge med diabetes type 1 vanligvis mindre hull i tennene enn andre barn. Men hvis blodsukker er høyt eller svinger, vil det gi høyere sukkernivå i spyttet. Dette kan føre til økt risiko for karies. Har man hyppig lavt blodsukker (følinger) og dermed må spise eller drikke noe med sukker, må tennene passes ekstra godt på for å unngå karies. Dette gjelder spesielt om natten når spyttsekresjonen er lav.

Munntørrhet:

De som har diabetes type 1 kan oppleve munntørrhet. Dette har sammenheng med høyt blodsukker hvor kroppen blir dehydrert (uttørret), og spyttproduksjonen blir mindre. Hvis man er munntørr er det viktig å drikke vann mellom måltidene og bruke ekstra fluor i tillegg til fluortannkrem.

Sår i slimhinnen:

Noen opplever sår i slimhinnen og at de gror senere. Dette har sammenheng med svekket infeksjonsforsvar eller reaksjon på såpestoffet i tannkremen. Bruk da en mild fluortannkrem uten såpestoff. Be om råd på tannklinikk eller apotek.

DiaHelse

Et lærings- og treningstilbud for kvinner som har eller står i fare for å få diabetes.

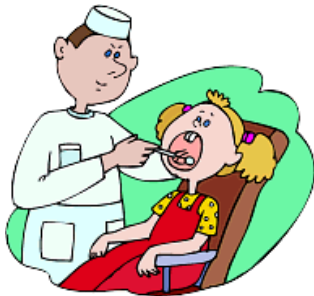

Tannhelse og diabetes

Puss tenner morgen og kveld med fluortannkrem

Gå jevnlig til tannhelsekontroll

Diabetes og oral helse

Forebygging av orale følgetilstander:

- god blodsukkerkontroll
- god munnhygiene for å forhindre betennelser i tannkjøttet, soppinfeksjoner, karies og forverring av infeksjoner i slimhinnen
- bruk av fluor og spyttstimulerende midler ved munntørrhet
- regelmessig oppfølging hos tannpleier eller tannlege (tidspunkt på dagen, evt. antibiotika før behandling)
- samarbeid helsepersonell/tannhelsepersonell

Takk for meg!

